

NHIỀU TÁC GIẢ

HỎI ĐÁP VỀ TRỒNG TRỌT VÀ TRANG TRẠI

NHÀ XUẤT BẢN THANH HÓA

SỔ TAY LÀM GIÀU CHO NÔNG THÔN

TẬP: HỎI ĐÁP VỀ TRỒNG TRỌT VÀ TRANG TRẠI

cmr 2357

NHIỀU TÁC GIẢ

**HỎI ĐÁP VỀ
TRỒNG TRỌT VÀ
TRANG TRẠI**

NHÀ XUẤT BẢN THANH HÓA

LỜI MỞ ĐẦU

Bạn đọc thân mến, ngay sau khi những tập đầu của bộ sách **"SỔ TRUY PHỔ BIẾN KIẾN THỨC"** dành cho nông dân do Công ty Văn hoá Bảo Thắng liên kết xuất bản với Nhà xuất bản Văn hoá Dân tộc được ấn hành, Ban biên tập - Biên dịch chúng tôi nhận được rất nhiều thư của bạn đọc trong cả nước - đặc biệt là bà con nông dân - gửi tới thắc mắc về những kỹ thuật mới trong nông nghiệp. Nhận thấy đây không chỉ là những vấn đề của riêng một người mà là những kiến thức chung cho toàn thể bà con nông dân, chúng tôi tiếp tục tập hợp các câu hỏi của bà con nông dân và giải đáp trong cuốn **"HỎI ĐÁP VỀ TRỒNG TRỌT VÀ TRANG TRẠI"**. Trong cuốn sách này bà con sẽ tiếp cận với nhiều kỹ thuật mới trong canh tác như: trồng xen cây dưới tán rừng, cách lập kế hoạch cho hoạt động của một trang trại, kỹ thuật nhân

giống cây ăn quả... Những kiến thức này không chỉ giúp bà con nông dân trong việc canh tác mà còn là cuốn cẩm nang không thể thiếu đối với tất cả những người muốn làm giàu bằng con đường nông nghiệp.

Thưa Quý bạn đọc, khi tiến hành biên soạn cuốn sách này, chúng tôi chỉ có một mong muốn duy nhất là những kiến thức chúng tôi giới thiệu ở đây sẽ giúp sức và trở thành "người bạn" thân thiết của bà con nông dân trong hoạt động sản xuất của mình. Vì vậy, nếu trong cuốn sách này còn có gì thiếu sót, xin bà con hãy rộng lòng bỏ qua và chỉ giáo để lần ấn bản sau sẽ không còn những sơ suất đáng tiếc.

Xin chân thành cảm ơn và chúc bạn đọc thành công!

BAN BIÊN TẬP - BIÊN DỊCH

HỎI - ĐÁP VỀ CÂY DONG RIÊNG

* **Hỏi:**

Chúng tôi đã từng tiếp xúc với cây dong riềng và cũng hiểu được một số vấn đề cơ bản về loại cây này. Tuy nhiên khi bắt tay vào tiến hành trồng dong riềng thì mới thấy được rằng nó không đơn giản. Xin chuyên gia hãy giúp chúng tôi giải đáp những thắc mắc xung quanh đặc điểm, phân bố của loại cây này?

Đáp:

Đối với người dân miền núi, dong riềng là loại cây thân thuộc. Người ta vẫn quen gọi loại cây này là cây "trời đánh không chết". Bởi lẽ có thể trồng cây này trên nhiều loại đất, khả năng chịu đựng của chúng rất tốt và trong bất kỳ điều kiện thời tiết khí hậu nào trồng dong riềng cũng không bị mất mùa.

Là một trong những loài cây có giá trị kinh tế cao và có nhiều công dụng, dong riềng rất được bà con miền núi ưa thích. Có thể lấy củ dong riềng luộc để

ăn, tinh cát thành bột để làm miến, bánh đa, hạt trân châu. Củ dong riềng còn là nguồn thức ăn bổ dưỡng đối với gia súc. So với gạo, bột dong riềng chứa ít chất đạm hơn nhưng lại có hàm lượng chất béo và chất bột cao hơn. Thân cây, bẹ lá dong riềng còn cung cấp cho ngành công nghiệp nhẹ một lượng sợi rất lớn. Sợi lấy từ thân cây, bẹ lá dong riềng có màu trắng độ bền tương đối cao, có thể dùng để dệt bao đựng gạo, ngô... Hơn thế, trong thân cây, bẹ lá còn chứa nhiều đường glucodan. Khi ép để lấy sợi, sản phẩm phụ từ thân cây, bẹ lá là nước thanh ngọt. Đây là nguyên liệu pha chế huyết thanh ngọt ưu trương và đẳng trương hoặc chế biến nước ngọt. Trâu bò, lợn cũng thường được sử dụng lá dong riềng như một nguồn thức ăn thường xuyên.

Trong tình hình lương thực còn nhiều hạn chế ở nước ta hiện nay, cây dong riềng đóng vai trò quan trọng. Hàng năm, mỗi ha dong riềng cho khoảng 27 tấn củ tươi. Lượng củ này nếu đem chế biến thành bột sẽ cho thu lợi gấp 5 lần so với trồng lúa.

* Cây dong riềng có đặc điểm hình thái như sau:

Cây thuộc loại cây thân cỏ đứng, màu tím. Chiều cao của cây khoảng từ 1,2 đến 1,5m. Đoạn thân ngầm dưới đất phình to ra thành củ. Củ của loài cây này có hình dạng giống củ riềng, vì vậy mà nó có tên dong

riêng. Tuy nhiên, dong riêng khác với củ riêng ở chỗ là nó to hơn và trong củ chứa nhiều tinh bột. Củ dong riêng nằm trong đất. Lá dong riêng hình thuôn dài, mặt dưới lá màu tím, mặt trên màu xanh lục. Ở giữa lá có gân to, cuống lá có dạng bẹ, ôm lấy thân. Hoa dong riêng nằm ở đầu ngọn cây, có dạng chùm, cánh hoa màu đỏ tươi. Có một số hoa lưỡng tính. Lượng hoa giữa các cây không đều nhau. Nhiều nhị hoa lép biến dạng thành bản. Quả dong riêng có dạng hình trứng ngược.

* Cây dong riêng phân bố ở nhiều nơi trên nước ta.

Nguồn gốc của loài cây này là từ Pêru (Nam Mỹ). Qua thời gian, đến nay dong riêng đã có mặt ở nhiều nước trên thế giới, tập trung ở các nước nhiệt đới.

Từ lâu, cây dong riêng đã được trồng phổ biến ở nhiều địa phương trong nước ta. Đồng bằng trung du, miền núi đều là những mảnh đất tốt đối với dong riêng. Loài cây này thích nghi được với cả khí hậu nhiệt đới ẩm điển hình, khí hậu nhiệt đới ẩm biến tính, khí hậu á nhiệt đới cũng như cận nhiệt đới. Vì thế mà từ vùng Đông Nam Bộ, trung tâm Bắc Bộ cho tới vùng tận cùng về phía Bắc đều có thể trồng được dong riêng.

Hiện nay, nhân dân nhiều vùng đã nhận thấy lợi ích nhiều mặt của dong riêng. Vì thế mà loài cây này ngày càng được trồng và chăm sóc ở các vùng. Sản lượng dong riêng mỗi ngày một tăng, góp một phần lớn vào nguồn thu nhập quốc gia.

* Hỏi:

Những người làm vườn chúng tôi chưa hiểu rõ lắm về đặc điểm sinh thái, sinh lý của cây dong riềng. Chuyên gia vui lòng giúp chúng tôi giải quyết vấn đề này hay không?

Đáp:

Dong riềng từ lâu đã được bà con miền núi mệnh danh là cây "trời đánh không chết". Loài cây này có khả năng chịu đựng, sinh trưởng rất tốt. Tuy nhiên, không phải vì thế mà ở bất cứ loại đất, loại khí hậu nào nó cũng có thể phát triển một cách bình thường được.

Đặc điểm sinh thái, sinh lý của chúng cụ thể như sau:

- Khả năng chịu nhiệt của cây dong riềng khá lớn, có thể chịu được nhiệt độ cao tới 37 - 38°C, chịu được gió Lào khô và nóng.

- So với lúa, ngô, khoai lang và sắn thì dong riềng giỏi hơn rất nhiều trong cả khả năng chịu rét cũng như chịu hạn. Có những khi nhiệt độ không khí xuống thấp tới mức gần 0°C nhưng dong riềng vẫn phát triển bình thường. Đây là lý do tại sao dong riềng có mặt rất nhiều ở các vùng núi cao (ở đó không có khoai lang, ngô, sắn).

- Nhu cầu dinh dưỡng của giống cây này không cao, vì thế không thể trồng được trên nhiều loại đất có độ phì khác nhau. Trên những vùng đất dốc, dong riềng có vai trò hết sức quan trọng vì nó có độ che phủ đất rất tốt, có thể chống được xói mòn. Thời gian sinh trưởng của dong riềng kéo dài suốt 11 - 12 tháng nên đất trồng dong riềng được che phủ tốt trong cả mùa mưa.

Dong riềng thích hợp nhất trong những khe núi ẩm, đất còn tương đối tốt, có thành phần cơ giới giàu hạt sét (đất thịt), đất có hàm lượng mùn ở tầng mặt tương đối khá và ít chua. Ở những nơi này, dong riềng cho năng suất cao hơn ở bất cứ nơi nào khác.

- Nhu cầu về ánh sáng của dong riềng cũng không cao. dưới bóng râm, tán che của nhiều loài cây ăn quả và cây rừng. Dong riềng phát triển một cách bình thường. Đặc điểm đáng quý này rất ít loài cây công nghiệp có được. Chính vì thế mà trong việc thực hiện trồng xen với các loại rừng trồng trong giai đoạn rừng đã khép kín, dong riềng rất được ưu ái.

- Dong riềng lại còn có khả năng chống đỡ sâu bệnh khá tốt. Rất ít có loài sâu bệnh có thể làm hại được dong riềng. Tháng 2 là mùa thích hợp nhất để trồng cây này. Sau 6 - 7 tháng, cây phát triển hoàn chỉnh về thân và lá.